

Januari 2020

Vinterhälsning från Jenny Höckert

Om vikten av att ”tänka efter efter”

*- funderingar om den nedprioriterade,
men ack så viktiga, reflektionen*

Även om januari månad snart har passerat, befinner vi oss fortfarande i början av ett nytt år. Men inte bara det. Vi befinner oss också i starten av ett nytt decennium. En brytpunkt som passar bra för att tänka nytt. Eller åtminstone tänka efter. Att stanna upp och stämma av – som för att säkerställa att vi är på rätt väg. Mot det vi vill verka för och bidra till.

Inte sällan låter vi slutet av en tidscykel – oavsett vilken tidsrymd cykeln gäller – bli en tid för eftertanke och reflektion. En tid då vi funderar över vad vi gör. Men kanske inte bara det, utan också hur vi gör det och varför vi gör det. Så långt är tankeoperationen inte särskilt krävande. Lite lurigare blir det om vi dessutom adderar frågeställningarna: vilka konsekvenser får det att vi gör som vi gör? Och, skulle vi kunna göra på något annat – mer ändamålsenligt sätt – för att nå dit vi vill? Men handen på hjärtat – hur många av oss hann med denna typ av reflekterande frågeställningar mellan glögg, slutrapporteringar, adventsmys och julavslutningar?

I stället för att invänta nästa logiska tidscykel-avslutningsreflektion, skulle jag vilja uppmuntra er till att ta er an frågeställningarna nu – i starten av något nytt, innan vi oreflekterat fortsätter precis som vi vanligtvis brukar. Det finns ett talesätt som säger att man bör ”tänka efter före”. Men ur ett inlärningsperspektiv kan det vara lika viktigt att ”tänka efter efter”.

På RådNu håller vi precis på att avsluta och avrapportera KUR – en kompetensutvecklingssatsning för rådgivare i Västsverige – som vi har genomfört tillsammans med Agroväst med finansiering av medel från europeiska socialfonden under de senaste två åren. Målet har varit att stärka rådgivarna i att möta och vägleda lantbruksnäringen till beslut som ger rätt förutsättningar för ett långsiktigt lönsamt och hållbart jordbruk. KUR-utbildningen har haft två huvudsakliga fokusområden – digitalisering och metodutveckling av rådgivarrollen. Under KUR-programmet har de medverkande rådgivarna erbjudits kompetensutveckling inom dessa ämnen på olika sätt och ur olika perspektiv: genom seminarierträffar, arbetsplatsträffar, horisontella tvärgruppsträffar och genom ett eget arbete. Vid slutseminariet, som ägde rum i början av december, var det en aspekt av KUR som av flera lyftes fram som den stora förtjänsten med projektet – att de hade ”tvingats till” och fått tid till att reflektera över sin yrkesroll och sitt arbetssätt.

Det är beklämmande att vi lever i en tid när vi tycker att vi inte har tid att stanna upp och reflektera. Och då inte bara huruvida ”vi gör saker rätt”, utan även huruvida ”vi gör rätt saker”. Frågan är om vi har råd med en sådan inställning? Jag betvivlar det. I en värld som upplevs springa allt snabbare, blir det troligtvis ännu viktigare att vi stannar upp och läser av vår omvärld och funderar över vår roll och vårt bidrag i den pågående samhällsutvecklingen. Om vi inte gör det finns det en överhängande risk för att vi mister vår relevans och blir omsprungna av andra. Under mitt avhandlingsarbete noterade jag just detta – att rådgivningsorganisationer tycks sakna en mötesarena där själva rådgivarrollen samt företagets verksamhet och självaste raison d'être är ett föremål för kritisk diskussion och reflektion. De är knappast unika i det.

Att reflektera är något som vi människor egentligen gör kontinuerligt. Men det sker oftast i det tysta – kanske utan att vi själva ens märker av det. Vi lever våra liv i en ständig pendlingsrörelse mellan förståelse och förförståelse, där nya erfarenheter med reflektionens hjälp bildar en ny förförståelse utifrån vilken vi sedan förstår vår omvärld. Och så pendlar vi på. Men det är inte den där tysta, nästan omärkbara och privata reflektionen som jag menar här. Utan en som artikuleras, delas och medvetandegörs. När vi sätter ord på våra erfarenheter och reflektioner och delar dem med andra, möjliggör vi ett analyserande och ett lärande som ligger på en annan – mer organisatorisk – nivå. Det är dock viktigt att komma ihåg att reflektion inte handlar om att döma eller värdera.

En reflektion kan inte vara rätt eller fel. Däremot kan den vara mer eller mindre underbyggd. Att reflektera tillsammans i grupp kan alltså vara ett medel för att utveckla professionen. Det blir en brygga mellan våra gjorda erfarenheter och vår vilja att utveckla dessa. Genom reflektion blir erfarenheter till kunskap där sambandet mellan orsak och verkan blir synliggjorda. På så sätt kan reflektion leda till ett mer medvetet handlande.

Skulle ni vilja ha hjälp med att reflektera över er verksamhet och era arbetssätt i relation till er uppsatta vision? Tveka inte att höra av er till oss på RådNu. Vi hjälper gärna till med att utveckla er själva.

Jenny Höckert
Forskare på RådNu